

اعجاز قرآن

با گرایش شبهه پژوهی

جلد سوم

بررسی آثار مدعیان هماوردی با قرآن در قرن اخیر

محمد علی محمدی

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

www.ketab.ir

اعجاز قرآن با گرایش شبهه پژوهی

جلد سوم: بررسی آثار مدعیان همآوردی با قرآن در قرن اخیر

محمدعلی محمدی

- ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
- تهیه: پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن
- ویراستار: محمدباقر انصاری
- ویراستار: محمد اسماعیل انصاری
- لیتوگراف: چاپ و صفحه‌آرایی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶
- شمارگان: ۱۱۰۰
- قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان
- عنوان: ۳۳۱؛ مسلسل: ۶۵

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.
نشانی: قم، خیابان معلم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
تلفن و دزدنگار: ۰۲۵-۳۷۸۳۳۳۳۳؛ فکس: ۰۲۵-۳۷۸۳۳۳۳۳؛ کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۵۹۱
مراکز پخش: ۱. قم، میدان شهدا، تلفن و دزدنگار: ۰۲۵-۳۷۸۳۳۳۳۳
۲. تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده
طبقه همکف، واحد ۳۱۲، تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۰۳۴۴

وب‌گاه: www.pub.isca.ac.ir؛ رایانامه: pub@isca.ac.ir
فروشگاه مجازی نشر: www.shop.isca.ac.ir؛ فروشگاه نشر: www.pajooohan.com

سرشناسه:	محمدی، محمدعلی، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	اعجاز قرآن با گرایش شبهه پژوهی؛ جلد سوم بررسی آثار مدعیان همآوردی با قرآن در قرن اخیر / محمدعلی محمدی؛ تهیه پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن
مشخصات نشر:	قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهش و فرهنگ، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری:	ج: ۱ جدول
شابک:	۱. - (دوره): ۲. - (ج. ۳): ۴۸۰ ص؛ ۲۶۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه: ص. [۴۳۳]-[۴۵۴]؛ همچنین به صورت زیرنویس
یادداشت:	نمایه
موضوع:	قرآن اعجاز - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها
موضوع:	قرآن - بررسی و شناخت
موضوع:	قرآن - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها
شناسه افزوده:	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۶ الف ۲۷/۶: ۱۰۳/۶ BP
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷/۱۵۵۸
شماره کتابشناسی ملی:	۳۷۳۰۳۹۴

فهرست

۱۹	سخنی خواننده
۲۳	مقدمه

فصل اول: کلیات

۲۹	۱. اهمیت و ضرورت
۳۳	۲. پیشینه
۳۳	۲-۱. پیشینه موضوع
۳۶	۲-۲. پیشینه پژوهش
۳۶	۲-۲-۱. کتاب‌های مستقل
۳۸	۲-۲-۲. کتاب‌های شامل
۳۸	۲-۲-۳. مقالات
۳۹	۲-۲-۴. پایان‌نامه‌ها
۴۰	۲-۲-۵. سایت‌ها
۴۱	۳. تعاریف و مفاهیم
۴۲	۳-۱. اعجاز
۴۲	۳-۱-۱. اعجاز در لغت

- ۴۳ ۳-۱-۲. اعجاز در اصطلاح
- ۴۴ رابطه اعجاز و نبوت
- ۴۷ ۳-۲. تحدی
- ۴۷ ۳-۲-۱. تحدی در لغت
- ۴۸ ۳-۲-۲. تحدی در اصطلاح
- ۴۹ ۳-۳. معارضه
- ۴۹ ۳-۳-۱. معارضه در لغت
- ۵۰ ۳-۳-۲. معارضه در اصطلاح
- ۵۲ ۳-۳-۳. مفهوم معارضه با قرآن
- ۵۲ اصول معارضه با قرآن
- ۵۴ ۴. اهداف معارضان
- ۵۴ ۴-۱. تضعیف بنیان‌های اعتقاد مسلمانان
- ۶۰ ۴-۲. تعارض‌نمایی بین آیات قرآن
- ۶۲ ۴-۳. تعارض‌نمایی بین قرآن و خرد
- ۶۳ قرآن و عقل
- ۶۵ ۴-۴. نقد و رد غیر مستقیم قرآن
- ۷۱ ۴-۵. قداست بخشی به کتاب مقدس
- ۷۵ ۴-۵-۱. پیامبران جنگ و صلح
- ۷۵ ۴-۵-۲. کدام تورات، کدام انجیل؟
- ۷۷ ۴-۵-۳. قرآن و دیگر کتب آسمانی
- ۷۸ ۴-۶. پیشگیری از رشد روزافزون اسلام
- ۷۹ ۴-۷. معرفی اسلام به عنوان دین خشونت و ترور
- ۸۳ ۴-۸. معرفی قرآن دروغین به غرب

فصل دوم: نقد کتاب حسن الایجاز

۸۵	۱. معرفی اجمالی
۸۵	۱-۱. نویسنده
۸۶	۱-۲. کتاب
۸۶	۲. نمونه‌هایی از شبهات
۸۷	۲-۱. اسلام و زور شمشیر
۸۹	۲-۲. ادعای مبالغه در قرآن
۹۰	۲-۱-۱. مبالغه
۹۲	۲-۱-۲. مبالغه در قرآن
۹۳	احاطه اموری
۹۵	۲-۳. ادعای تناقض بین قرآن و روایات
۹۶	۲-۳-۱. قرآن و حقوق انسان‌ها
۹۶	۲-۳-۱-۱. حق حیات
۹۷	۲-۳-۱-۲. حق قصاص
۹۷	۲-۳-۱-۳. حق امنیت
۹۷	۲-۳-۱-۴. آزادی
۹۸	۲-۳-۱-۵. آگاهی
۹۸	۲-۳-۲. روایات و حقوق بشر
۹۹	۲-۳-۲-۱. حقوق انسانی برابر
۹۹	۲-۳-۲-۲. حقوق قضایی
۱۰۰	۲-۳-۲-۳. حقوق مالی
۱۰۱	۲-۳-۲-۴. حق امنیت

- ۱۰۱ ۲-۳-۲-۵. آزادی‌های شخصی
- ۱۰۲ ۲-۳-۳. تحریم محبت غیرمسلمان
- ۱۰۳ ۲-۳-۴. رد اعجاز بلاغی
- ۱۰۳ ۲-۳-۴-۱. اختلاف در مسیحیت
- ۱۰۵ ۲-۳-۴-۲. اعجاز نزد مسلمانان
- ۱۰۶ ۲-۳-۴-۳. اعتراف غیرمسلمانان
- ۱۰۷ ۲-۳-۵. ادعای کشتن تحدی‌کنندگان
- ۱۰۹ ۲-۳-۶. ادعای معارض‌سازی
- ۱۱۰ ۲-۳-۷. معجزه و کارهای منحصر به فرد
- ۱۱۲ ۲-۳-۸. بلاغت کوش
- ۱۱۳ ۲-۳-۸-۱. توبیخ و توبیخ کلمه کوثر
- ۱۱۴ ۲-۳-۸-۲. مصداق توبیخ
- ۱۱۷ ۲-۳-۹. رویش از زمین
- ۱۱۷ ۲-۳-۹-۱. هماهنگی با قیاس
- ۱۱۹ ۲-۳-۹-۲. موارد مشابه
- ۱۲۲ ۲-۳-۹-۳. مصدر و اسم مصدر
- ۱۲۳ ۲-۳-۹-۴. قرآن معیار فصاحت
- ۱۲۴ ۲-۳-۹-۵. علت نصب
- ۱۲۵ ۲-۳-۹-۶. مفهوم رویاندن انسان
- ۱۲۶ ۲-۳-۹-۷. علت تغییر
- ۱۲۷ ۲-۳-۹-۷-۱. انتخاب فصیح خفیف
- ۱۲۷ ۲-۳-۹-۷-۲. فعل خدا و اختیار بندگان
- ۱۲۹ ۲-۳-۹-۷-۳. فعل خدا و تعجب

۱۳۰	 ۲-۳-۹-۷-۴. عدم تغییر
۱۳۰	 ۲-۳-۱۰. تین و زیتون
۱۳۰	 ۲-۳-۱۰-۱. میوه یا مکان؟
۱۳۴	 ۲-۳-۱۰-۲. سرزمین میوه‌ها
۱۳۴	 ۲-۳-۱۰-۳. ارتباط محتوای آیه
۱۳۷	 ۲-۳-۱۰-۴. رمز بشریت و صلح
۱۳۷	 ۲-۳-۱۱. الزیتون و التین
۱۳۸	 ۲-۳-۱۱-۱. سجع و قرآن
۱۴۰	 ۲-۳-۱۱-۲. سرزمین پیامبران
۱۴۳	 ۲-۳-۱۲. طور سینا
۱۴۵	 ۳. اشکالات کلی کتاب
۱۴۶	 ۳-۱. مغالطه با ادعای بداهت
۱۴۶	 ۳-۲. نقل اشکال بدون نقل جواب
۱۴۷	 ۳-۳. نقل ناقص کلمات مسلمانان
۱۴۸	 ۳-۴. تکرار ادعاها
۱۴۹	 ۳-۵. جایگزینی غیر مسلمانان
۱۵۰	 ۴. نمونه‌هایی از هماوردی و نقد آن
۱۵۰	 ۴-۱. مشابه حمد
۱۵۸	 ۴-۲. معارضه با سوره کوثر
۱۶۲	 ۵. جمع‌بندی

فصل سوم: نقد فرقان الحق

۱۶۳	 ۱. معرفی اجمالی
-----	-----------------------

- ۱۶۳ ۱-۱. نویسندگان
- ۱۶۸ ۱-۲. کتاب
- ۱۷۳ فهرست اجمالی
- ۱۷۸ ۱-۳. اهداف کتاب
- ۱۸۱ ۲. نمونه‌هایی از شبهات عمومی
- ۱۸۱ ۲-۱. حقانیت اهل کتاب
- ۱۸۲ ۲-۱-۱. قرآن و اهل کتاب
- ۱۸۷ ۲-۱-۲. اهل کتاب حقیقی
- ۱۸۹ ۲-۱-۳. اهل ذکر حقیقی
- ۱۹۳ ۲-۲. گمراه‌بودن مسلمانان
- ۱۹۴ ۲-۳. ادعای وحی و بی‌طمانی تر پیامبر
- ۱۹۵ ۲-۴. ادعای افسانه‌بودن آ
- ۱۹۷ ۲-۵. فحش و توهین
- ۱۹۷ ۲-۶. بهشت فرقان
- ۱۹۸ ۲-۶-۱. عالم فحاش
- ۱۹۹ ۲-۶-۲. ریشه شبهه
- ۲۰۲ ۲-۶-۳. خلاف ظواهر انجیل
- ۲۰۳ ۲-۶-۴. پاسخ تقضی
- ۲۰۵ ۲-۷. ادعای اجبار دینی
- ۲۰۷ ۲-۷-۱. جهاد دفاعی و ابتدایی
- ۲۰۹ ۲-۷-۲. جهاد، زمینه‌ساز آزادی دینی
- ۲۱۰ ۲-۷-۳. جهاد و رحمت
- ۲۱۲ ۲-۷-۴. اسلام و آزادی

۲۱۴	۲-۷-۵. سیره نبوی، علوی و متشرعه
۲۱۶	۲-۷-۶. اجبارناپذیری عقاید
۲۱۷	۲-۷-۷. مسیحیت و صلح دوستی
۲۱۹	۲-۸. حکم خدا یا پیامبر؟
۲۲۳	۲-۹. هدایت انجیل و گمراهی مسیحیان
۲۲۴	۲-۹-۱. سیاق آیات
۲۲۵	۲-۹-۱. تفاوت تورات و انجیل واقعی با انجیل موجود
۲۲۶	۲-۹-۳. اسلام پیامبران
۲۲۸	۳. شبهات احکام
۲۲۸	۳-۱. نماز جماعت و حضور مساجد
۲۳۲	۳-۲. حکم جهاد
۲۳۳	۳-۳. مالیات غیرمسلمانان
۲۳۵	۳-۳-۱. چیست و تاریخچه جزیه
۲۳۵	۳-۳-۱-۱. تاریخچه جزیه
۲۳۶	۳-۳-۱-۲. جزیه در اسلام
۲۴۰	۳-۳-۲. حکمت دریافت جزیه از اهل کتاب
۲۴۱	۳-۳-۳. جزیه در مسیحیت
۲۴۲	۳-۳-۴. چندهمسری
۲۴۳	۳-۳-۴-۱. پیشینه چندهمسری
۲۴۴	۳-۳-۴-۲. کتاب مقدس و تعدد زوجات
۲۴۶	۳-۳-۴-۳. فلسفه تجویز تعدد زوجات
۲۵۲	۳-۳-۵. طلاق
۲۵۵	۳-۳-۶. ارث زنان

- ۲۵۵ ۱-۶-۳-۳. پیشینه مسئله
- ۲۶۰ ۲-۶-۳-۳. حقیقت واحد
- ۲۶۱ ۳-۶-۳-۳. تفاوت مسئولیت‌ها
- ۲۶۲ ۴-۶-۳-۳. دو سوم و یک سوم
- ۲۶۳ ۵-۶-۳-۳. نفقه و ارث
- ۲۶۵ ۶-۶-۳-۳. قانون و فداکاری
- ۲۶۵ ۷-۶-۳-۳. مهریه و ارث
- ۲۶۶ ۸-۶-۳-۳. تفاوت موارد
- ۲۶۷ ۹-۶-۳-۳. هزینه دختران
- ۲۶۷ ۷-۶-۳-۳. جدود و دیات
- ۲۷۰ ۸-۳-۳. نسخ
- ۲۷۱ ۱-۸-۳-۳. مفهوم نسخ
- ۲۷۲ ۲-۸-۳-۳. نسخ در آیین یهود و نصارا
- ۲۷۴ ۳-۸-۳-۳. حکمت نسخ
- ۲۷۸ ۴-۳. اشکالات کلی و عمومی فرقان الحق
- ۲۷۹ ۱-۴-۳. اشکالات مبنایی
- ۲۷۹ ۱-۴-۳. عدم رعایت اصول معارضه
- ۲۸۱ ۲-۴-۳. پیامبر ناشناس
- ۲۸۳ ۳-۴-۳. تنافی یا معتقدات مسیحیت
- ۲۸۵ ۴-۴-۳. تناقض با تورات
- ۲۸۶ ۱-۴-۳-۴. قسم
- ۲۸۷ ۲-۴-۳-۴. جنگ

۲۸۹	۳-۴-۲. تناقضات کتاب
۲۸۹	۳-۴-۲-۱. تناقض در بسمله
۲۸۹	۳-۴-۲-۲. تناقض در نبوت
۲۹۱	۳-۴-۲-۳. مؤمن منافق
۲۹۱	۳-۴-۲-۴. وحی الهی شیطانی
۲۹۲	۳-۴-۲-۵. پیامبر الهی، رسول شیطانی
۲۹۳	۳-۴-۳. اشکالات ادبی
۲۹۳	۳-۴-۳-۱. رفع خبر کان
۲۹۴	۳-۴-۳-۲. نصب فاعل
۲۹۵	۳-۴-۳-۳. خلط بر جمع سالم و مکسر
۲۹۶	۳-۴-۳-۴. نصب مضارع بدون وجود ناصب
۲۹۷	۳-۴-۳-۵. همزه قطع و وصال
۲۹۸	۳-۴-۳-۶. لاتدنوا یا لاتندیوا
۲۹۹	۳-۴-۳-۷. مفعول مجرور
۲۹۹	۳-۴-۳-۸. ضمان یا ظمان
۳۰۰	۳-۴-۳-۹. حظیره یا حضیره
۳۰۱	۳-۴-۳-۱۰. ظماء یا ضماء
۳۰۲	۳-۴-۴. اشکالات محتوایی
۳۰۳	۳-۴-۴-۱. چیستی تثلیث
۳۰۳	۳-۴-۴-۲. سیر پیدایش و تحوّل
۳۰۸	۳-۴-۴-۳. دلایل نقد و رد نظریه تثلیث
۳۱۴	۳-۴-۴-۴. تثلیث در قرآن

- ۳۲۰ ۳-۵. نمونه‌هایی از هماوردی و نقد آن
- ۳۲۰ ۳-۵-۱. بررسی سوره ادعایی بسمله
- ۳۲۱ ۳-۵-۱-۱. سرقت از قرآن
- ۳۲۱ ۳-۵-۱-۲. بررسی محتوایی
- ۳۲۷ ۳-۵-۲. بررسی سوره ادعایی محبت
- ۳۲۷ ۳-۵-۲-۱. متن و ترجمه
- ۳۲۹ ۳-۵-۲-۲. تناقض نام و محتوا
- ۳۳۱ ۳-۵-۲-۳. رابطه محبت و قدرت
- ۳۳۱ ۳-۵-۲-۴. قرآن و محبت
- ۳۳۲ ۳-۵-۲-۵. از ان و محبت
- ۳۳۳ ۳-۵-۲-۶. پیامبر و محبت
- ۳۳۴ ۳-۵-۲-۷. محبت فغانی
- ۳۳۴ ۳-۵-۲-۸. احسان و محبت
- ۳۳۶ ۳-۵-۲-۹. فرزندان حقیقی خدا
- ۳۳۷ ۳-۵-۲-۱۰. فرزندان مجازی خدا
- ۳۴۰ ۳-۵-۳. بررسی سوره ادعایی نور
- ۳۴۱ سرقت ادبی
- ۳۴۳ ۳-۵-۴. بررسی سوره ساختگی الحق
- ۳۴۳ ۳-۵-۴-۱. سرقت از قرآن
- ۳۴۴ ۳-۵-۴-۲. فرشته در خدمت شیطان
- ۳۴۵ ۳-۵-۴-۳. نبوت با معجزات شیطانی
- ۳۴۶ ۳-۵-۴-۴. محبت صلیبی - صهیونیستی

۳۴۷	۳-۵-۴-۵. فرقان الحق معیار خدا
۳۴۹	۳-۵-۵. بررسی سوره ساختگی سلام
۳۴۹	۳-۵-۵-۱. مقایسه با قرآن
۳۵۱	۳-۵-۵-۲. اعجاز وارونه
۳۵۴	۳-۵-۶. بررسی سوره ادعایی غرائق
۳۵۴	۳-۵-۶-۱. مقایسه با قرآن
۳۵۶	۳-۵-۶-۲. افسانه غرائق
۳۵۹	۳-۵-۶-۳. غرائق در نگاه دانشوران
۳۶۱	۳-۵-۶-۴. کالات افسانه
۳۷۱	۳-۶. جمع‌بندی

فصل چهارم: نادرتهای ادعایی بسام درویش

۳۷۳	۱. معرفی اجمالی
۳۷۳	۱-۱. نویسنده
۳۷۶	۱-۲. هم‌آوردنمایی یا سخریه
۳۷۸	۲. بررسی سوره ادعایی المسلمون
۳۷۸	۲-۱. متن و ترجمه
۳۸۰	۲-۲. راه پدران
۳۸۰	۲-۳. معارضه یا سرقت
۳۸۲	۲-۴. بررسی محتوایی
۳۸۶	۲-۵. گمراهی مسلمانان، توهین به حضرت مسیح
۳۸۷	۲-۶. ادب بی ادبی
۳۸۷	۳. بررسی سوره ادعایی التجسد

- ۳۸۸..... ۳-۱. متن و ترجمه
- ۳۸۹..... ۳-۲. معارضه یا سرقت؟
- ۳۹۳..... ۳-۳. تناقض
- ۳۹۴..... ۳-۴. خدا یا مخلوق خدا
- ۳۹۵..... ۳-۵. یک و دو و سه
- ۳۹۶..... ۳-۶. پدر و پسر همزمان
- ۳۹۷..... ۳-۷. مرگ خدا
- ۳۹۸..... ۳-۸. تناقض با انجیل
- ۳۹۸..... ۳-۹. عقل نبوی
- ۳۹۹..... ۴. بررسی سورة الوصله
- ۳۹۹..... ۴-۱. متن و ترجمه
- ۴۰۲..... ۴-۲. مقایسه با قرآن
- ۴۰۴..... ۴-۳. بررسی محتوایی
- ۴۰۶..... ۵. بررسی سورة ایمان
- ۴۰۶..... ۵-۱. متن و ترجمه
- ۴۰۷..... ۵-۲. مقایسه با قرآن
- ۴۰۸..... ۵-۳. مسیح؛ خدای حقیقی
- ۴۰۹..... ۵-۴. مسیح، فرزند حقیقی خدا

فصل پنجم: نقد سوره‌های دیگر مدعیان هماوردی

- ۴۱۱..... ۱. بررسی سوره‌های ابن‌کریشان
- ۴۱۱..... ۱-۱. معرفی

۴۱۴	۱-۲. سوره‌های دروغین
۴۱۵	۱-۳. معارضه یا سرقت
۴۱۷	۱-۴. بررسی محتوایی
۴۲۲	۲. بررسی قرآن شعبی
۴۲۴	۳. بررسی قرآن رابو
۴۲۸	۴. قرآن امریکایی مصور
۴۳۰	۵. خلاصه و نتیجه فصل
۴۳۱	جمع‌بندی نهایی و نتیجه‌گیری
۴۳۳	کتابنامه
ضمایم	
۴۵۵	آیات
۴۶۶	روایات
۴۶۷	اعلام و شخصیت‌ها
۴۷۰	موضوعی
۴۷۸	اماکن
۴۷۹	کتاب‌ها

سخن با خواننده

دین بین اسلام آخرین، برترین، کامل ترین و جهان شمول ترین دین است؛ همان دینی که خدا آن را برای ما انتخاب کرده^۱ و بهترین خلق را برای ارائه آن برگزیده است.

خداوند متعال اسلام را چنان قرار داد که رشته‌اش نگسلد، حلقه‌هایش نگشاید، اساسش منهدم نگردد، ریشه‌اش زوال نپذیرد، درختش ریشه کن نشود، مدتش به آخر نرسد، قوانینش کهن و پویا بماند و پدید نیاید، شاخه‌هایش قطع نگردد، راه‌هایش تنگ نشود، آسانی‌اش به دشواری نرسد، سپیدش سیاه نگردد، قامت راستش کج نشود.^۲ اسلام ستون‌هایی است که بنیادهای پایه‌هایش را در حق کار گذاشته و بنیان آن ستون‌ها را محکم کرده و آن را به گونه‌ای قرار داده که دست نابخردان از دست‌اندازی به آن کوتاه و کید و مکر دشمنان در برابر آن تباه و رویشان سیاه است.

قرآن و سنت بزرگ‌ترین پایه‌های اسلام و برترین دستگیره‌هایی است که خداوند آن دو را به بشر اهدا فرموده است؛ دو دستگیره‌ای که هرگز از یکدیگر جدا نشده، در کوثر بر رسول اعظم وارد خواهند شد. قرآن نوری است که

۱. مائده: ۳.

۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۸۹.

خاموشی ندارد، دریایی است که قعرش ناپیداست، بنایی است که ارکانش منهدم نمی‌شود، معدن ایمان است و سرچشمه‌های دانش و دریای بی‌پایان علم، باغستان عدالت است و دشت‌های سرسبز حقیقت و نشانه‌های روشن هدایت و نوری است خالص و بدون ظلمت، بنیان اسلام است و منزلگاه امن و آرامش، فرونشاندن عطش دانشمندان و بهار دل فقیهان و مقصد صالحان، شفا دهنده جان بیماران است و حصار مرتفع عزت و سلامت و مرکب راهواری است که رهروان خود را به مقصد می‌رساند.^۱

قرآن: «کلمه الله» است: «و اگر آنچه درخت در زمین است قلم باشد و دریا را هفت دریای دیگر بر یاری آید، «کلمه الله» پایان نپذیرد. قطعاً خدا شکست ناپذیر حکیم است.» سخن گفتن از قرآن، همان اندازه پایان‌ناپذیر است که سخن گفتن از خدا. قرآن معجزه نوسوی، آفتاب زندگی و راز پایداری است. کتاب الهی راهنمای متقین و مونس مسلمین است. قرآن تنها کتابی است که از تحریف مصون مانده و خداوند متعال، حفاظت آن را بر عهده گرفته است.

مصطفی را وعده کرد الطاف حق بر ببری تو نمیرد این سبق

من کتاب و معجزت را رافعم بیش و کم از قرآن مانعم

کس نتاند بیش و کم کردن درو توبه از من، کافعی دیگر مجو^۲

راز جاودانگی قرآن، اعجاز کتاب الهی است؛ از این رو بحث اعجاز، یکی از مهم‌ترین مباحث علوم قرآنی محسوب می‌شود. اهمیت بحث اعجاز و نقشی که در معرفی کتاب الهی بر عهده دارد، باعث شده عده‌ای از راه شبهه‌افکنی

۱. همان.

۲. لقمان: ۲۷.

۳. مولوی: مثنوی معنوی؛ ج ۲، ص ۱۳۰.

سعی کنند کینه خود نسبت به اسلام و قرآن را از این راه فرو نشانند و به فرموده قرآن «آنان می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش سازند، ولی خدا نور خود را کامل می‌کند، هر چند کافران خوش نداشته باشند».^۱

شمع حق را پف کنی تو ای عجوز هم تو سوزی هم سرت ای گنده‌پوز
... هر که بر شمع خدا آرد پف او شمع کی میرد؟ بسوزد پوز او
چون در خفاستان بسی بینند خواب کین جهان ماند یتیم از آفتاب^۲
یکی از حوزه‌های اصلی برای شبهه‌پراکنی، ادعای هماوردی با قرآن و ارائه متونی در برابر قرآن است. با توجه به اهمیت بحث یادشده و نقش تخریبی‌ای که ارائه این گونه شبهات می‌تواند در جامعه دینی بر جا بگذارد، در ادامه پاسخ‌دهی به شبهات حوزه اعجاز قرآن، بررسی آثار هماوردنمایان در قرن اخیر در دستور کار مرکز فرهنگ و معارف قرآن قرار گرفت و کتابی که هم‌اکنون در دست شماست، حاصل این پژوهش است.

این جانب بر خود لازم می‌دانم از همه کسانی که در پدید آمدن این اثر نقش داشتند، به‌ویژه نویسنده گرامی، اعضای شورای علمی گروه تفسیر موضوعی و اعضا و شورای پژوهشی مرکز فرهنگ و معارف قرآن و نشانی پژوهشگاه که در طبع این اثر اهتمام ورزیدند، قدردانی و برایشان از درگاه احدیت رزوی توفیق روزافزون کنم.

محمدصادق یوسفی مقدم

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

مقدمه

قرآن کریم سخنی قاطع است و بیهوده و شوخی نیست.^۱ کتابی با عظمت است که در لوح محفوظی دارد.^۲ تذکره و یادآوری ای است برای هر که بخواهد راهی به سوی پروردگارش آغاز کند.^۳ قرآن سخن رسولی بزرگوار است،^۴ نه سخن شیطان رانده شد.^۵ پند برای برای جهانیان^۶ و هشدار برای عالمیان است.^۷ کتاب الهی که بر پیامبر اعظم وحی شده، کتابی شگفت است^۸ که به راه راست هدایت می‌کند؛^۹ پس بس و انس را برسد که بدان ایمان آورند و هرگز کسی را شریک پروردگارشان نسازند. قرآن گفتار فرستاده‌ای بزرگوار است نه سخن شاعر^{۱۰} یا کاهنی.^{۱۱} کسی حق ندارد تصور کند که پیامبر اعظم از جانب

۱. طارق: ۱۳ (إِنَّهُ لَقَوْلُ فَضْلٍ وَ مَا هُوَ بِالْهَزْلِ).

۲. بروج: ۲۱ (بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ).

۳. مزمل: ۱۹ (إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا).

۴. تکویر: ۱۹ (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ).

۵. تکویر: ۲۵ (وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ).

۶. تکویر: ۲۷ (إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ).

۷. فرقان: ۱ (تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا).

۸. جن: ۱ (قُلْ أَوْحِيَ إِلَىٰ أَنَا شَتَّىٰ تَقْرَأُ مِنَ الْجِنَّاتِ فَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا نَسِينَا فَوَآءَا عَجَبًا).

۹. جن: ۲ (يَهْدِي إِلَى الْوَشْدِ فَأَمَّا بِهٖ وَلَنْ تُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا).

۱۰. حاقه: ۴۰ - ۴۱ (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ).

۱۱. حاقه: ۴۲ (وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ).

خود مطالبی را بر خداوند برافته است؛ چه اگر وی برخی سخنان را بر خداوند بر می‌بافت، هر آینه خداوند او را به سختی و شدت می‌گرفت؛ سپس رگ جان او را می‌برد، پس هیچ کس بازدارنده عذاب از او نبود.^۱

قرآن عظیم است^۲ و عظمت آن به عظمت صاحب و ارائه‌کننده آن است؛ زیرا قرآن کریم را عظیم مطلق فرو فرستاده است؛ او که جمیع عظمت‌های قابل تصور در ملک و ملکوت و تمام قدرت‌های نازل در غیب و شهادت، رشحه‌ای از تجلیات عظمت فعل آن ذات مقدس است. این کتاب شریف از حق تعالی به مبدئیت جمیع شئون ذاتیه، صفاتی و فعلیه و به جمیع تجلیات جمالیه و جلالیه صادر شده. هیچ کتاب دیگری را این مرتبت و منزلت نیست.

قرآن عظیم است و عظمت آن به عظمت محتویات و مقاصد و مطالب آن است که آنچه را بشریت برای هدایت، بدان نیازمند است، بیان کرده^۳ و چیزی فروگذار نکرده است. قرآن جوامع‌الکلم است و برای همه انسان‌ها اعم از زن و مرد، پیر و جوان، عارف و عامی و... کامل‌ترین درس‌های هدایت را ارائه کرده است. قرآن عظیم است و عظمت آن به واسطه رسول وحی و جبرئیل امین و روح اعظم است؛ فرشته بزرگواری که نیرومند و نزد خداوند عرش، بلندپایگاه و در آنجا هم مُطاع و هم امین است.^۴

قرآن عظیم است و عظمت آن به عظمت رسول اعظم و رسول الهی و متحمل قرآن است؛ آن قلب تقی نقی احمدی احمدی جمعی محمدی که حق تعالی به

۱. حاقه: ۴۴ - ۵۱ (وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ثُمَّ لَقَطَفْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ فَمَا يَنْكُمُ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ وَإِنَّهُ لَتَذَكُّرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ وَإِنَّهُ لَخَشِرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ).

۲. حجر: ۸۷ (وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ).

۳. نحل: ۸۹ (وَرَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ).

۴. تکویر: ۱۹ - ۲۱ (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ فَطَّاعُ ثُمَّ أَمِينٍ).

نزول قرآن عده‌ای وارد کارزار هم‌وردی با قرآن شده و در این میدان بخت خود را آزموده، به زعم خودشان جملاتی همانند قرآن ارائه کنند. قرن اخیر نیز از این قاعده مستثنا نیست. در این قرن نیز متونی با موضوع معارضه با قرآن ارائه شده که در این جلد - که سومین جلد از مجموعه اعجاز قرآن با گرایش شبهه‌پژوهی است -^۱ معارض‌نمایان در قرن اخیر معرفی و آثارشان نقد شده است. این جلد در پنج فصل سامان یافته است:

در فصل اول کلیات و تعاریف را به بحث نهسته‌ایم. در این فصل اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق را بیان و بر این نکته تأکید کرده‌ایم که با توجه به تحدی قرآن، مدعی هر مقام پاسخگویی به این تحدی برآمده و متونی ارائه کرده‌اند؛ از این‌رو در مقام دفاع از قرآن کریم لازم است به گونه‌ای علمی، این هم‌وردی‌ها نقد شود.

در ادامه به پیشینه بحث اشاره کردیم که اصل تحدی قبل از اسلام نیز بین عرب‌ها مرسوم بوده و در پاسخ به تحدی قرآن، عده‌ای بخت خود را در این میدان آزموده و دانشمندان مسلمان به آن هم‌وردی‌ها پاسخ داده‌اند؛ چنان‌که در قرن اخیر نیز دانشوران، برخی آثار هم‌وردنمایان را نقد کرده‌اند؛ ولی در این نقدها غالباً به موارد بسیار اندکی اشاره شده و شبهات معارض‌نمایان نیز بررسی نشده است. دیگر مباحثی که در این فصل از آن سخن گفته شد عبارت‌اند از: مفهوم‌شناسی اعجاز، مفهوم‌شناسی تحدی و معارضه، بررسی ارتباط تحدی با اعجاز، کمترین حد تحدی، گستره تحدی و ...

در این فصل اهداف معارضه‌کنندگان نیز بررسی شده است؛ از جمله تضعیف

۱. در جلد اول کلیات اعجاز و شبهات مربوطه بررسی و در جلد دوم، معارض‌نمایان از صدر اسلام تا قرن دوم معرفی شده است.

بنیان‌های اعتقادی مسلمانان، تعارض‌نمایی بین آیات قرآن، تعارض‌نمایی بین قرآن و خرد، نقد و رد غیر مستقیم قرآن و قداست بخشی به کتاب مقدس.

در فصل دوم پس از معرفی کوتاه نصیرالدین الظاهر، نمونه‌هایی از سوره‌های ادعایی کتاب حسن/الایجاز بررسی شده است. مهم‌ترین مباحث این فصل عبارت‌اند از: معرفی اجمالی کتاب و نویسنده، روش‌های شبهه‌پراکنی ظافر، معارضه سوره‌های حمد و کوثر، نقد مهم‌ترین شبهات حسن/الایجاز و ...

در فصل سوم پس از معرفی انیس شروش نمونه‌هایی از سوره‌های ادعایی وی در فرقان الحق ربوبه نقد قرار گرفته است. این فصل که بزرگ‌ترین فصل کتاب است، پس از معرفی کتاب و نویسنده، ابتدا اشکالات و نقدهای کلی فرقان الحق ارائه شده و در ادامه چند سوره ادعایی برای نمونه، مورد بحث قرار گرفته است.

در فصل چهارم از بسام درویش پس از معرفی ادعایی او سخن گفته‌ایم. در این فصل نیز ابتدا بسام درویش معرفی و برخی از سوره‌های ادعایی همچون سورة المسلمون، سورة التجسد، سورة الوصایا و سورة الانسان نقد شده است.

پنجمین و آخرین فصل کتاب به بررسی آثار دیگر هم‌ردیایان و متونی که گفته شده در مقام معارضه با قرآن ارائه شده، اختصاص یافته است؛ هم‌آوردنمایانی همچون ابن‌کریشان و متونی همانند قرآن شعبی، قرآن راسخ و قرآن جدید امریکایی.

پایان بخش کتاب، خلاصه مباحث و نتیجه‌گیری و اثبات فرضیه اصلی کتاب است، یعنی «تحدی قرآن هنوز نیز پایدار است و همه کسانی که ادعای هم‌آوردی با قرآن را کرده‌اند، شکست خورده‌اند».

بر خودم لازم می‌دانم از تلاش و زحمات همه عزیزانی که برای به‌ثمرنشتن

این کتاب تلاش کرده‌اند، قدردانی کنم.

در تدوین این اثر از نظارت استاد گرامی حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ حبیب‌الله احمدی و راهنمایی‌های استادان گرامی حجج اسلام و المسلمین حاج شیخ محمد فاکر، حاج شیخ علی مدبر (اسلامی) و حاج شیخ غلامحسین اعرابی استفاده فراوانی کرده، مراتب سپاسگزاری خود را از همه این استادان اعلام می‌دارم. همچنین از مدیر محترم پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن، اعضای شورای علمی گروه تفسیر موضوعی و گروه علوم قرآنی و فاضل گرامی جناب آقای ابراهیمی و جناب آقای عابدی و همکاران اداره نشر تشکر می‌کنم و توپیک روز افزون برای همه عزیزان را از درگاه خداوند متعال خواستارم.

محمدعلی محمدی